

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki terek in petek. Cenaza celo leta po pošti je 4 gold. 40 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za eno kvatre 1 gl. 10 kr. Ako se pa iz založnice v Ljubljani na bregu hiš, št. 190 jemlje, se plača za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za eno kvatre 1 gl. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še pol gold.

Slovenija.

bijani na bregu hiš, št. 190 jemlje, se plača za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za eno kvatre 1 gl. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še pol gold.

V torek 15. Prosenca 1850.

Učilišne knjige.

Kako moraju biti spisane knjige za slovenska početna učilišča?

Ovo je važno uprašanje.

U obće moraju ove knjige tako spisane biti, kakor okolnosti i potrebe našega slovstva i naroda terjaju. Naše slovstvo se znajde u vse drugih okolnostih, kakor nemečko; naš narod ima mnogo drugih potreb kakor nemečki. Njemci imaju, postavim, svoj književni jezik ustanovljen, Slaveni ga moramo se le upeljati; oni imaju u narodovom smislu izobražene učitelje, nam taki še močno manjkaju. Naše učilišne knjige budu morale tudi u nekterih stvarih se razlikovati od nemečkih. Samo nemečke posloveniti bi našim okolnostim i potrebam malo odgovarjalo.

U knjigah za početna učilišča moraju biti samu takove stvari, ktere su blizu svakomu deržavljanu potrebne ali saj koristne, postavim: věrozakon, branje, pisanje, računanje, zemljopis i dogodovščina posebno gledé Slavenov, gospodarstvo, gospodinstvo, poljedelstvo, živinoredja, sadjeredja, bučelarstvo i tako dalje. U ovih knjigah se ne smē razlagati i poučavati, postavim, kako dēta u raznih deželah različno jigraju. Mladina sicer smē pojastrati, nič ni to krivoga, vendar u učilišci ne hodi zato da bi se iz knjig jigrati učila.

U ovih knjigah moraju biti samo takove stvari, ktere su človeku celo življenje potrebne ali saj koristne, ne pak izmišljene basni i bajbe pripovēdke, iz kojih je namreć ves tisti nemečki: Kleines Lesebuch sastavljen. Kako su take izmišljene pripovēdke neslane! postavim: Hänchen verschluckte eine heisse Klösse und es brannte ihn. Dajte, ako hoćete, nemečkoj dēci takove dēčarije: slovenskoj mladini, lēpo prosimo, dajte u ruke nešto pametnoga, nešto koristnoga, da ne budu se nam dēta izsmējala. — U ovih knjigah ne smē nič biti, što bi ućeni samo za šolo se učiti morali, postavim: učilišne zapovēdi, učilišne molitvice. K čemu bi bilo nešto takoga? Vse svoje žive dni človek ne bude hodil u učilišće, k čemu mu budu one zapovēdi, one dētinske molitvice? Škoda za zlati mladostni čas, ako bi se s takimi dēčarijama, basnama i učilišnimi ropotijama tratil.

Učilišne knjige moraju biti spisane, kolikor moguće, lēhko razumljivo; stavki moraju biti kratki, jednostavni, ne pak dolge, zavite periode i slog nekako zabušen.

Učilišne knjige moraju biti jednake za vse Slovence; tudi popečiteljstvo tako misli, kakor smo slišali. To je prav, i tudi drugaće biti ne more. Za deželna i mestna početna učilišća moraju biti knjige tudi jednake.

Pri usakoj pojedinoj učilišnoj knjigi se mora uprašati: K čemu bi pa imela ova knjiga biti? što bi se pa imela mladina iz nje naučiti? Odgovor na ovo uprašanje kaže, kako mora spisana biti. Tako se mora uprašati postavim, gledé bukvarja.

Zašto je bukvar (Abecebüchlein)? Slovenski

bukvar mora biti za to, da se iz njega slovenska mladina vsaku slavensku knjigu brati nauči, zato: mora biti spisan popolnoma po slovensko, samo da se upotrebuje pismeni è i c.

slovkanje (Buchstabiren) i branje mora biti s latinskimi tiskavnimi i pisavnimi pisмени i zatim tudi branje s ciriliskimi gradjanskimi tiskavnimi i pisavnimi.

Bukvar mora biti skoz i skoz slovenski, zavoljo mladine, ktera samo slovensko razumi, še već pa zavoljo naših učiteljev. Mladina bi se mogla berž od početka u ilirskom bukvaru učiti brati, to bi ne bilo težko. Pri svih narodih je že bukvar u književnom jeziku spisan, bi mogel tudi naš biti u ilirskom. Pa zavoljo učiteljev to ne smē biti. Některi so sicer prav lēpo ućeni, pa jih še imamo po Slovenii takih, kteri še pridno brati ne znaju i kakor hitro nešto krivo izrećuje i prav ne razume že kriće: to je po krajnsko zavito. Ako bi se takim podāl bukvar po ilirsko spisan, bi zagnali hrup, kakor k sudnjemu danu.

U bukvar se ne smēju postaviti prazne i izmišljene dētinske basni, ne nauk, kako dēta jigraju, nego nešto pametnoga, za življenje koristnoga. — dēta se mladina nauči ravno tako dobro, ako nešto koristnoga čita, kakor ako bi čitala neslane dēčarije. Molitve i bibliške pripovēdke i vse što je vērozakonskoga (religiös) se sliši u knjige vērozakonske, pa ne u bukvar.

Naj bolje bi bilo, ako bi se za naša početna učilišća poslovenil bukvar nemečki: Namenbüchlein für die Stadtschulen. U njem se imenuju dēli človeškoga telesa, hišni dēli, hišno orudje, mēsećna imena, mēra, penezi, orudje i dēla raznih rukodēlcov: kmetov, mlinarjev; mesarjev, lovcov, ribćev, vertnarjev i tako dalje. Še ućeni ljudi mnogokrat ne vėju take stvari imenovati, kako koristno bi bilo, da bi se mladina toga že iz bukvarja naučila!

Jaz sem tak bukvar spisal, sem pri spisovanju tudi serbski prevod (Uebersetzung) upotrebil, kakor se znajde u serbskoj učilišnoj knjigi: Deutsches ABC-Buch zum Gebrauche der Volksschulen im Fürstenthume Serbien, Belgrad 1842. Pa što ovo pomaga, ker ga jaz, kakor pojeđen človek na svēto izdati ne morem, ako bi se namreć u učilišća ne upeljal, kdo bi mi knjižice pokupil? Ostale bi mi, i zraven dēla bi imel še škodu.

Še jedankrat ponovim:

Slovenski bukvar mora popolnoma po slovensko s latinoj i cirilicoj spisan i jednak biti za deželna i mestna učilišća.

Matia Majar.

Austrijsansko cesarstvo.

Od Drave 1. jan. (D.) Kar smo dolgo želeli viditi, to zdaj vidimo, naimere postavljene uradnike nove vlade. Minister noternjih zadev je hteli zadatek dobro rešiti, zatega voljo smo mogli tako dolgo na naimenovanje čakati. On si je hteli organe stvariti, kteri bodo imeli dobro voljo prihodnost deržave na ustavnosti zderžati. Ozirao se je na ljudi,

kterim duh novih naprav je mili, ne pa ostuden. Gledal je na moževe, katerih znanosti bistvo novega organizma dobro zastopijo, pa tudi samodelavnosti imajo dovolj izvesti početek novega političnega pre-rojstva. Mi Slovenci na Štajeri imamo uzrok zado-voljni biti. Čeravno g. deržavni namestnik nam je celo nepoznan, tako nam vendar njegova osebnost neodvisna od vseh tih okolistav, ktere visoko rojstvo, visoka služba itd. storijo, je poroštvo za ustavno delovanje. Predsodi ga ne bodo tedaj nikakoršni mo-tili, in našo svetinjo narodnosti upamo, da bode ravno tako častil, kakor voljo svojega cesarja, ktera ga je za realiziranje svoje besede na to visoko me-sto postavila. Domorodci ne bodo gotovo pozabili hi-tro od začetka njegovega vladanja zaupanje Slo-vencev in njihove potrebnosti mu iskreno in odkri-toserčno očitati. Pri deržavnem namestništvu najdemo dva moža za svetnika, ktera, čeravno Nemca, vendar odnekdar že sta bila sovražnika nenaravnega birokratskega duha, moža globokih administrativ-nih znanosti. Za konceptista pri namestništvu je po-stavljen en rojeni Slovenec, kateri še je mladi, ali redka glava, ktera bistro presodi sedajnost in njeni duh zastopi. On se uči marljivo slovenski jezik, in mi Slovenci gorečo zaupanje stavimo v njega, da bode nas podpiral s svojim uplivom, in branil proti vsakemu natolecovanju. Tudi tajnik deržavnega na-mestništva je rojeni Slovenec. Če se zdaj na nižje organe ogledamo, tako tudi tam najdemo spodobne (fahije) moževe. G. predsednik slovenskega Mar-burskega okraja je rojen Moravec, in mi mislimo v dobri nadi, da svojega mesa sovražil ne bo, in zatajil svoje kervi. Okrajski svetnik perve verstí je rojen Čeh, in čujemo od njega, da je dober vla-stenec. Svetnik druge verstí je znani g. W., kateri pride na to mesto, ko Pontius Pilatus v Credo. Koncipist perve verstí je tudi rojen Čeh, drugi je Nemec. Srečno je ministerstvo volilo tudi okrožne poglavarje. Moževi, kakor gg. Šmelcer Dominus, Greisdorfer, Nord, Nagi, Globočnik sami rojeni Slovenci, so prijatelji ustavnosti in prijatelji Slo-venskega naroda. Med okrožnimi komisarji najdemo tudi dosti poznanih domorodcev, kateri so v sloven-skem jeziku dobro izurjeni, kakor gg. Lichteneg-ger, Smole, Šonwetter, Ant. Globočnik, Nemanič, Klančič itd. Samo enega edinega najdemo med slov. okrožnimi komisarji, kateri je filius protectionis, in kateri bi prejd bil za vse spodoben, ko pa za to me-sto. Eno edino nas je žalilo viditi, da med koncept-adjunktí nobenega Slovenca ne beremo. Veliko ve-selje je tudi med štaj. Slovenci naimenovanje g. Raka za predsednika deželnega sodiša v Celi na-pravilo. G. Rak je mili prijatelj svojega naroda, mož umeren, pa vendar prijatelj zdravega napredka. Bog daj, da bi tudi drugi uradniki pri okrožnih sodišah srečno izbrani bili. Upamo, da g. minister pravde bode ravno tako previden pri izbori, kakor minister Bah. Zdaj pa se obernem k Vam g. novo-postavljeni uradniki. Narod se ne more tožit, da se čez njega moževi postavljeni, kateri ga ne poznajo, ampak Vi ste večidel iz naroda vzeti. Njemu slišite po rojstvu, njemu po jeziku ali pa njegovi ste po dolgem občnji. Vi vedite za njegove rane, celite nje! Vi poznate njegovo dobro serce, — milujte mu — Vi poznate njegove predsode — modro nje vračete! Vi ste nekaj, narod je še malo, ali pa nič, Vi mu zamorete pripraviti veljavnost. Bodite vestni tolmačniki njegovih želj, branite ga pred sovražnimi napadi, vzdignite ga na političsko osvetje. Sini naroda ste, neizneverite se mu, ljubite na-

rodnost slovensko in jezik, ktere ga Vas je mati slovenska učila. Veselite se, da ste doživeli ta čas, za katerim smo zdihovali in otožne pesmi peli. Dosti Vas je, kateri ste kakor sini modric sveto prisego storili se poganjat za čast in vrednost slo-venskega naroda. Obupati smo hteli velikokrat, ker nismo imeli ključa do naroda, ne moči. Glejte zdaj imate ključ in moč in oblast. Lju-bite jezik slovenski, upelajte ga v pisar-nice, ako zdaj ne ter nikadar. Gorje Vam ako Vi bodeite slabi stražari narodne svetinje, gorje Vam, ako Vi, kateri bi imeli življenje davat narodi, bi mu vtegnili davat vmorivni strup ptujega elementa.

Da z medom tudi pelin v novem leti prinesem, tako tukaj nekoliko verstic od narodnih šol postavi-m. Starega šlendriana se nemore večja stran učiteljev in šolnih ogledov znebiti. Učitelji kovajo po svoji stari nemškutarski metodi, in šolni ogledi priporočujejo edino zveličavni nemški jezik. Šolni ogleda Velikonedelskega okrožja je sledeči cirkular na šolne predstojnike poslal: „Das hochwürdigste f. b. Seckauer Ordinariat hat unterm 31. Oktober 1849, Z. 2454, folgendes anher erinnert: „Die-jenigen Lehrer, die im abgewichenen Schuljahre die Betreuung des Unterrichtes der deutschen Sprachlehre zur Unzufriedenheit der Eltern mehr oder weniger vernachlässigt haben, sind im Na-men des Ordinariates zur diessfälligen Schuldigkeit umsomehr zu ermahnen, als dieses in ihrem eigen-en Vortheile liegt, und dermalen keine neuen Ge-setze diessfalls erlassen sind, so wie auch die nöthigen Schulbücher in windischer Sprache mangeln“.

— Smešen je ti cirkular. Tako! učenje nemškega jezika je v korist učiteljev. Tak se le na korist učiteljev gledat ima, ne pa na korist učencev? Kakšna nedoslednost! Kje stariši nezadovoljstvo so poka-zali, da otrok nemškega šprahlehra nezna. Al ne čujemo vsaki den kmeta govorit: Celo leto mi abe-cka, pa še ne ve mi po slovensko v soboto večer Evangelja brati, al pa litanie moliti. Kaj neimamo v teh rečeh novih postav? Al ukaz Dobelhofov ne velja, v katerem se učenje nemškega jezika v ne-nemških narodnih šolah ne zapoveduje? Če potreb-nih šolskih bukvic neimamo, kdo pa je kriv, ko ljubi konsistorium, zakaj mu je tako malo mar za sredstva narodnega izobraženja. Zmirom kričejo ti gospodje: „Keine Trennung der Schule von der Kirche“, pa kaj storijo za šolo? Nepomnimo več najuč, kaj bi kateri verhovni šolni ogleda vsakoletne narodne šole objiskal. Zadnji, kateri je to storil, je vmerl v leti 1827. Tako se skerbi za napredo-vanje narodnih šol. Tudi se nam smešno zdi, da je ravno na Velikonedelskega šolnega ogleda ti opomin prišel. Barali smo vse druge slovenske šolne ogleda, in nobeden nič ne kaj takšnega dobil. Alj je v nemškutarski svoji gorečnosti g. dehant D. sam pri konsistorii te pogreske oznanil, ali pa je ti cir-kular apokrif? Tako nas oblasti motijo. Ministerstvo nauka! daj nam skoro šolno svetovavstvo, zdaj se slabo skerbi za ljube narodne šole. Episkopat je sam kriv, da zgubi nadzorništvo čez narodne šole in svoj upliv, ker tako slabe organe ima, in šol-larstvo pusti zmirom v starem status quo. Odzgor od vlade je dobra volja, al doli se vse zavira. Vsaki den vidimo dobro voljo ministerstva nauka, ali ona se neizpolnuje. Tako je minister nauka po naredbi zapovedal Levceve lepopise in novi pra-vopis v šolah učiti, ali kdor ga uči, kdor le ku-puje? Kurenda gre od farofa do farofa, od šole do šole se lepo podpiše, ali več se ne stori. Zato

enkrat šolno svetovavstvo zastavljeno iz možev domorodnih prijateljev narodnih šol, ljubiteljev napredka v znanostih in podučanja ljudstva, drugači je bolje za narod, da se nič ne uči, kakor pa polovično, nenarodno, nenaravno, neumno in nepraktično.

Poslednjič še Vam dopisatelji Slovenije. Ne naglite z reformami slovenskega jezika. Slojite na praktičnem polji! — Stari greh Slovencev je zmirom ta, da so preveč idealisti. Po malo z iliriziranjem, nevedte kakorsnega neprijatelja za nami in pred nami imamo. Oblike om, ega, ev, oma sklanjanje comparativa itd., zadostije to dozdej *). Ne kujmo si jezika, kterege neti Hrovat, neti Slovenec ne govori. Jaz sem prej ilirski, ko slovenski pisal, pa tudi skusil, kaj je mogoče, kaj ne. Merno!

Ljubljana. „Slovenija“ se je po zanesljivih znamenjih nadjala, da bo krajnska dežela s grofom Chorinskym zadobila prav dobrega, verlega poglavarja. Z veseljem „Slovenija“ naznani, da se ni motila, da Krajna mora spoznati v gosp. Chorinskymu poglavarja, kakorsnega si vsaka dežela k svoji sreči vošiti sme, in da smo toraj vsestranske dovoljnosti gotovi. Besede gosp. grofa, ki jih je mnogim govoril, kateri so se mu poklonili, so nam dosti vselega upanja dale za prihodnost. Posebno lepo in prijazno se je pomenil s poročniki slovenskega društva. Narodna ravnopravnost, odkritoserčnost in zaupanje, zaničevanje zakotnih ovinkov, te so vodila našega poglavarja. Za veliko srečo imamo, da zamoremo reči da je naš; in da tudi on tujec neče biti pri nas, ker se je že prvi teden našega jezika poprijel in se ga vsak dan od 7—8 zjutraj pridno uči. Vrednika „Vedeža“ g. Navratila si je za učnika zvolil. Slovenske časopise bosta v tej uri pridno prebirala. Bog ga živi! — Mi to oznamimo, ker smo prepričani, da bode ta novica vse Slovence v serce razveselila. Ako Bog da, kmalo bo nam milše sonce posijalo. Menimo, da bode to tudi tiste visoko častene gospode spodbodlo, ki se že leta in mesce po ljubljanskih ulicah in po deželi okrog sprehajajo in slovenskega kar nič ne umejo, da se bodo vendar enkrat saj učiti začeli! To so ravno tisti gospodi, ki slovenske časopise naj bolj grajajo, in naše sestavke, ker jih sami ne umejo krivo predstavljajo in v Gracarco in Llojda pošiljajo; da nas le černijo, to je naj več veselje njih zavidljive črne duše.

Horvaška. Zagreb. Ministerstvo je ukazalo, da se ima ilirski jezik v vojaški meji kakor poseben predmet učiti. Cela Horvaško-Slavonska meja je pa slovanska, tedaj bi se mogli ako ni enakovrnost gola mamá, tudi drugi predmeti v ilirskem jeziku učiti.

Česka. V letu 1849 je v „česko Matico“ 219 novih udov pristopilo in 4 občine; ona zdaj 2825 udov in 83 moralnih oseb šteje. Med letasnimi pristopniki je 72 učencev, ki se z revšino boriti morajo, in so vonder zraven pristopili.

Austrijska. Nova predloga ministra denarstva, poterjena s cesarskim sklepom 31. grudna p. l. sledeče važniše reči omeni: Dne 24. grudna je bilo izdanih bankovcev za 251 milijonov 172.465 goldinarjev. Do ravno tega dneva je država od 30. mal. serpana 1849 sem, poplačala narodni banki

5 milijonov 859.328 gld. Obresti od dolga države za banko se bodo prihodnič od 50 milijonov po 3 percente, od celega drugega dolga po 2 percenta plačevale. 24 milijonov odškodovanja za sardinsko vojsko, in 60 mil. novega državnega izposojila je odločenih za poplačilo dolga od banke najetega po mescu mal. serpana 1848, tako da potem bo država banki le 141 mil. 424.755 gld. na dolgu. — Stroški vojašnje so pomansani, novi dohodki iz nemških, slovanskih, laških in ogerskih dežel so vpeljani, in se bodo se vpeljali. — Po mescu rožniku 1849 se je stanje Austrije v znotrajnem in proti vunajnem tako večersteno in nadepolno skazalo, da je povikšano zaupanje naroda izpisanje državnega izposojila v kimovcu mogoče storilo, pri kterem se je ljudstvo rado in hitro vdeležilo, in je državi tako pripravno posojevalo, kakor se v Austrii še nikdar ni zgodilo. Pozneje so slabovoljci in sovražniki domovine zaupanje narodov zopet podreti skušali, so zagnali klic, da država s svojimi plačili izhajati ne more, vrednost državnih dolžnih pisem je bila ponižana, posebno so zakladni nakazi v lombardo-beneškem kraljestvu majni seljavjo pri ljudeh zadobili, vunder pak je občno zaupanje tako veliko ostalo, da je bilo za omerjeno prostovoljno izposojilo mesca grudna od državljanov že 33 mil. v denarnico plačanih, desiravno je po pogodbi šelej 18 mil. plačati na versti bilo. Papirni denar se neprimerno množil ni, timveč število bankovcev se majniša, denarnih nakazov po 3 %, kterih je 50 mil. izdati namenjeno, še dva tretina izdanih ni, malih denarnih listkov ni za več kot 5 mil., in nakaze na ogerske deželne dohodke dežela po umnem vladanju lahko poplača. Davka in državnega dolga v Austrii na enega veliko manj pride, kot v družih večih državah Evrope. Letu 1811 se sedajni časi kar primeriti ne dajo, ker takrat je bila država povsod v zgubi, zdaj pak se povikšuje in čversti s svojimi 38 milijoni prebivavcov in 12.104 □sežni zemlje. — Papirnih denarskih znamenjev ni za več kot 345 mil. vkupej, gotovega denarja v banki se pa znajde 30 mil. V letu 1811 je bilo za 1.060.798.653 gld. papirja. Stan države torej zdaj ni toliko brezupni, in se bo gredoma boljšal. Pomočki k tem bodo: 1. Vedno zmanjšanje državnih stroškov; 2. povikšanje državnih dohodkov; nova naprava zastrañ lombardo-beneških zakladnih nakazov; 4. izdaja državnih zakladnih nakazov, za katero je minister denarstva pred že cesarsko dovoljenje dobil. Ti nakazi bodo na mestu vsih drugih znamenjev denarja, ki zvunaj bankovcev še obstojé. Tako nadomestvana denarska znamenja se bodo pak nazaj vzele. Vunder se zdaj še ogerski nakazi ne dajo koj nazaj vzeti. Zakladni nakazi bodo 3 percente nosili; tode nakazov spod 100 gld. bo vsako leto le peti del po srečki zadobil te obresti. Ako posebni zaderški ne motijo izpeljave tega načerta, se v letu 1850 tako zadobljeni pripomočki v državi ne bodo vsi porabili. Pomanjšanje papirnega denarja in pomnoženje srebra bo sledilo iz plačanja ostanka izposojila po 4½ % (26½ mil.) iz odškodovanja sardinske vojske (14½ mil.) iz nazaj vzetih lombardo-beneških nakazov in malih denarnih listkov itd. Tako se bodo vse omenjene najemšine poravnale, in slednič bo gotovega denarja saj za 30 milijonov donesla tudi izdaja bankinih akcij, ki so bile zdaj skerbno zadržane.

*) Takih misel smo tudi mi, in mislimo, da bi bilo prezgodej meje prestopiti, čez ktere že nekteri vhaajo. Deržali se bomo kolikor mogoče po tem, kar je učeni jezikoslovec iz Dunaja v 2., 3. in 4. listu Slovenije dokazal.

Popravek. V tretjem listu na zadnej sbrani drugem predelu 23. versti beri namesto darujuču ruka, darujuču ruku in v 24. versti namesto roko roku.

Lepoznansko polje.

Prepir z klobukom.

Pergondra hudi Janez Skop,
In v hišo stopi govoreč,
Se vsede dol na terdo klop,
Klobuk pa verže mi za peč;
Začne mi oestro govorit,
Kaj se z klobukom ma zgodit.

Skop.

„Moj ljub' klobuk! ne straši se,
In pazi, kaj ti zdaj povem:
Šestnajst že let preteklo je,
Kar s teboj že po svetu grem;
Osoda grenka hče pa zdaj,
Da it' od mene moreš vkraj.

Okrogel, visok, židan ves
Si ti za res lepotil me,
Al' zdaj ne smem v nobeno ves,
Ne več po cesti iti že;
Kdor me le vidi, že beži,
Ker vsak strašila se boji“.

Klobuk.

„Ne bod' nevsmilen, gospodar!
Premisli samo koliko let
Sem te pokrival, vboga stvar!
In ne plačuj me kakor svet,
Ki starcu strehe več ne da,
Ko slabost že stiskava ga“.

Skop.

„Ne veš že, koliko ti velaš?
Na vsako leto prideš ti,
(Saj tudi sam računat znaš),
Na edno petko srebra mi!
Le pojdi in me bogaj rad,
Dnes si pokrtil me zadnjokrat“.

Klobuk.

„O nesprošljiva terdost ti,
Ki nečeš mene več spoznat!
Zaveržeš me na stare dni,
Ki zvest sem bil ti vsakokrat,
Prašnāt in gol, odert že clo,
Zdaj vzeti morem jaz slovo!“

Skop.

„Ne brani, moj klobuček! se,
Le pojdi, ker obljubljen si
Na zelnjak za strašilo že;
Zasluži zelja glave tri
Še meni po dolžnosti tam,
Le tje še tebe nesem sam. —

* * *

Lakomnost nenasitljiva

Za se le išče in lovi;

Pobira samo, nič ne da,

Pa sploh le žepa in gladi, —

Neganljiva je, kakor dob, —

To nam pričuje Janez Skop.

Anoski.

Oglas

perviga delakrestomatijjugoslavjanskih,
t. j. Cvetja slovenskiga pesništva.

Pred nekoliko tjdnov sem oglašil moje kresto-
matičke dela u petih knjigah, t. j. a) cvetje slo-
venskiga, b) ilirskiga pesništva; c) cvetje slo-
venske in d) ilirske proze; cvetje iz drugoslav-

janskih vertov, z dodanim kratkim rečnikom ali be-
sednjakom k vsem tem delam.

Drugi del, t. j. cvetje ilirskiga cvetja je go-
tov, in podložen pregledu visok. ministerstva nauka
in bogocastja; tretji in četrti del je malo dan clo
gotov. — Pervi del, t. j. cvetje slovenskiga pe-
sništva pak je teh dneb na svetlo stopil, tedaj za
potrebno cenim njo bolj na tanjko oglasiti.

Ta knjiga ima XVI+271 stran, papir in tisk
tukajšnjega Lloyda je tako lep, da se najlepšim
dozdajnim slovenskim in ilirskim knjigam priversti.
Kar se tiče zadržaja te knjige, sem gledal kolikor
le mogoče na malem prostoru u njo spraviti; tedaj
so mnoge pesmi tako zložene, da ste dve strofi spo-
red stavljeni; beliga prostora neboš nigder najšel
nepotrebna.

Kar se zadržaja te knjige tiče, sem za po-
trebno cenil, da se naši mladeži u roke da knjiga,
iz katere se prvič z občimi pravilami krasoslovja
o pesništvu, t. j. z opredeljenjami (definicijami) raz-
redjivanjem itd., drugič pak praktično z boljšimi
proizvodi slovenskih in nekaterih ilirskih pesnikov
soznani. Za vsako versto pesništva, razun selank
(Idyl) so izgledi u knjigi, tedaj se je po stanju
naše književnosti gdegde kaj bolj slabiga uvleklo
med ostale pesmotvore prave vrednosti.

Pri prisodjivanju te knjige pak vsak naj ima
te dve reči pred očmi: prvič, da je to prvo delo
te verste in drugič da se je nje en del že tiskal,
kar sem še drugiga pisal; neke malenkosti p. pri
serbskih nar. p. so mi tudi spodletele, ker zavoljo
toljkih opravil, ki nje imam, nisem imel časa, tiskano
natanjko pregledavati in popravljati.

Po takem upam, de sem neprenapetim željam
domorodcov zadovoljil; kar bi še željeti bilo, se lahko
potler popravi, močno radovoljno bom dobroname-
njene presode poslušal, ako bi morebiti za učilnice
takšen ali pak popravljen drugi natis potreben bil *).

Letá I. knjiga velja 1 gold. srebra, in ta cena
bo ostala od perviga aprila; po tem roku pak bo ne-
kaj poskočila **), samo za učečo se mladež bo cena
koliko mogoče nizoka ostala.

K Vam rodoljubi še se obernem s poslednjo
besedo, vsak pisatelj ima pri nas trud in troške;
ako me tedaj podpirate, bo mi na kratkem mogoče,
vse te dela na svetlo dati.

Na prodajo imajo ob kratkem to krestomatijo:
u Beču g. Pejaković, Dr. lekarstva; — u Gradcu
g. Muršec in slov. društvo; — u Celovcu g. Ein-
spiler in slov. društvo; — u Mariboru g. prof. Ma-
tjašić; — na Ptuju g. Terstenjak, kaplan pri veliki
cerkvi; — u Celju g. Drobnic in prof. Konšek; —
u Ljubljani g. Bučar in slov. društvo; — u Gorici
g. prof. Premru in čitavnica slov.; — u Terstu spi-
satelj sam in slavj. društvo; — u Paznju g. prof.
Ricoli; — u Zagrebu g. prof. Babukić.

Poslednjič še prošim u imenu naše narodnosti
vse vrednike slov. novic, katerim je omika naše na-
rodnosti na sereu, naj leti oglas u celem ali mar
na kratkem u svojem listu razglasē.

U Terstu dne noviga leta 1850. Ivan Macun.

*) Mi smo bolj izvrstno delo pričakovali. Nam sostava
ne dopade. Menimo, da bi setako delo imelo zastopnim
možem preden se v natis da, v presojo dati.

**) Kaj ni že dosti draga?